

UDC (УДК) 336.322:1
JEL Classification H71, H72

Сорока Ростислав Степанович,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів та обліку
Львівського державного університету внутрішніх справ
e-mail: rost.soroka@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-5630-8846

ФІСКАЛЬНА РОЛЬ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ У СИСТЕМІ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

Анотація. Реструктуризація доходної бази бюджетів місцевого самоврядування як джерела фінансування власних функцій органів місцевої влади та розвитку демократичного суспільства, передбачає удосконалення механізму функціонування місцевих податків і зборів.

Досліджено тенденції функціонування місцевих бюджетів України та оцінено фіскальну роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів України за 2016–2018 рр.

Визначено основні напрями посилення фіскальної ролі місцевих податків і зборів у системі доходів місцевих бюджетів України.

Ключові поняття: місцеві податки і збори, місцеві бюджети, фіскальна роль, доходи, податкові надходження.

Soroka Rostyslav,

PhD, Assistant professor
of Finances and Accounting,
Lviv State University of Internal Affairs
e-mail: rost.soroka@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-5630-8846

FISCAL ROLE OF LOCAL TAXES AND DUES IN THE SYSTEM OF LOCAL BUDGET REVENUES OF UKRAINE

Abstract. The restructuring of the revenue base of local government budgets as a source of funding for local government functions entails improving the mechanism for the functioning of local taxes and dues.

The purpose of the article is to determine the fiscal role of local taxes and dues in the formation of revenues of local budgets under fiscal decentralization.

In the process of research, the following methods of economic research were used: monographic (study of scientific works on the problems of the formation of local budgets); abstract-logical (formation of theoretical generalizations and conclusions); analysis and synthesis (assessment of trends in the functioning of local budgets of Ukraine and determination the fiscal role of local taxes and fees).

Since the adoption of the Tax Code of Ukraine from 2011, a new stage in the development of the local taxation system begins. As a result, the composition of local taxes and dues in terms of their quantity (reducing the number of local taxes and dues from 14 to 5 species) and quality (simultaneously with strengthening their fiscal role) has experienced significant variations.

Today, in Ukraine, the group of local taxes and dues includes the below mandatory payments, that are in line with the Tax Code of Ukraine:

- property tax, which includes motor vehicle tax, land fee, and tax on property other than land;
- harmonized tax;
- parking space fee;
- tourist tax.

The tendencies of functioning of local budgets of Ukraine are estimated and the fiscal role of local taxes and dues in the formation of local budgets of Ukraine in 2016-2018 is estimated. The analysis of the structure of fiscal instruments in the formation of centralized financial resources shows that the share of local taxes and dues in local budget revenues in 2018 was 23,16%, which allowed them to provide their share in GDP at 1.71%.

An analysis of the structure of local taxes and dues has shown that the largest source of local budget revenues in this group is the property tax, because at the expense of it 11,87% of its own revenues of local budgets was formed in 2018.

The main directions of strengthening the fiscal role of local taxes and fees in the system of local budget revenues of Ukraine are determined.

The search for ways to increase the fiscal efficiency of local taxes and dues should go not only quantitatively, by increasing their types and increasing the number of payers, but also in a qualitative sphere, that is improving the mechanism of their functioning by expanding the tax base.

Key concepts: local taxes and dues, local budgets, fiscal role, revenues, tax revenues.

DOI 10.32518/2617-4162-2019-2-88-95

Вступ

Одним зі стратегічних напрямів економічних реформ в Україні є курс на децентралізацію, яка передбачає зміни не лише в організаційно-правовій сфері (створення об'єднаних територіальних громад), але й у фінансовому напрямі (реструктуризація дохідної і видаткової частин бюджетів територіальних громад).

У контексті реструктуризації дохідної бази бюджетів місцевого самоврядування як джерела фінансування власних функцій органів місцевої влади та розвитку демократичного суспільства, актуальним питанням сьогодні є удосконалення механізму функціонування місцевих податків і зборів. Це і визначає таку прискіпливу увагу до функціонування та реформування системи місцевих податків і зборів в Україні, що, відповідно, і обумовлює актуальність теми дослідження.

Значний науковий інтерес становлять праці українських учених І. Благуна, В. Дем'янишина, В. Загорського, М. Карліна, О. Кириленко, В. Кравченко, К. Павлюк, Ю. Пасічника, в наукових доробках яких висвітлено теоретичні засади та проблеми формування доходів місцевих бюджетів в Україні. Проблема суті та фіскальної ефективності місцевих податків і зборів займалися такі вчені, як: Д. Баранова, О. Василенко, О. Михайленко, Н. Проць, С. Острович, Т. Чижова та багато інших дослідників. Незважаючи на ґрунтовні дослідження теоретичних основ формування інституту місцевого оподаткування та аналізу його фіскальної ефективності, проблема формування власних доходів місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) за рахунок місцевих податків і зборів потребує удосконалення, особливо в умовах реформування бюджетно-податкової системи.

Мета статті полягає у визначенні фіскальної ролі місцевих податків і зборів у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування в умовах бюджетно-податкової децентралізації.

1. Суть та еволюція місцевих податків і зборів

Податкова система України складається зі загальнодержавних та місцевих податків і зборів, що справляються в установленому Податковим кодексом України порядку [1]. Варто відмітити, що поділ податків і зборів на загальнодержавні та місцеві є єдиною нормативною підставою класифікації (залежно від компетенції органу, що вводить у дію податковий платіж на відповідній території) обов'язкових платежів на користь держави.

Розвиток системи місцевого оподаткування в Україні розпочався з прийняттям 20.05.1993 р. Декрету Кабінету Міністрів України «Про місцеві податки і збори» [2], яким було встановлено 2 місцевих податків і 12 місцевих зборів (у 1997 р. їх перелік було доповнено ще 2 місцевими зборами).

Із прийняттям Податкового кодексу України з 2011 р. розпочинається новий етап розвитку системи місцевого оподаткування, який охарактеризувався суттєвими і кількісними (скорочення кількості місцевих податків та зборів із 14 до 5 видів), і якісними (посилення їх фіскальної ролі за рахунок скасування неефективних із фіскального погляду місцевих податків і зборів та введення до їх складу нових видів із високою фіскальною ефективністю, зокрема єдиного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки) змінами.

Євроінтеграційний поступ України як результат Революції Гідності, зумовив здійснення реальних кроків у напрямі бюджетної децентралізації, що супроводжувалася здійсненням у кінці 2014 р. бюджетно-податкової реформи та стала новою віхою в еволюційному розвитку системи місцевого оподаткування в Україні [3–4].

Серед позитиву податкових новацій в контексті посилення фіскальної ролі місцевих податків та зборів варто виділити:

– скасування збору за першу реєстрацію транспортного засобу як малоефективного та

запровадження замість нього у складі податку на майно транспортного податку – податку на розкішні автомобілі, вік яких не перевищує 5 років, а середньоринкова вартість більша за 375 мінімальних зарплат за ставкою 25 тис. грн на рік;

– скасування збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності як мало-ефективного;

– перенесення плати за землю із когорти загальнодержавних податків до складу місцевих податків та консолідація плати за землю з податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки у складі нововведеного податку на майно;

– зменшення у два рази розміру неоподаткованої площі податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки із 120 м² для квартир і 250 м² для будинків до 60 м² і 120 м² відповідно;

– запровадження оподаткування комерційної (нежитлової) нерухомості (будівлі готельні, офісні, торговельні, гаражі, будівлі підприємств та склади) за ставкою податку в розмірі не більше 2% (крім будівель сільськогосподарського призначення, промисловості, МАФів та ринків);

– внесення змін до спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності. Так, замість шести груп платників єдиного податку запроваджено чотири групи. Водночас збільшується максимальний розмір доходу. Зокрема, фізичні особи-підприємці реєструються платниками єдиного податку першої, другої та третьої груп.

Для платників першої групи збільшено обсяг доходу до 300 000 грн та встановлена ставка у межах до 10% розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня звітного року, а для платників 2 групи – відповідно до 1,5 млн грн та ставка до 20% розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня [1].

До платників третьої групи належать фізичні особи-підприємці та юридичні особи-суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 5 млн грн. При цьому фізичні особи-підприємці не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають із ними у трудових відносинах, не є обмеженою. Ставка становить 3% доходу – в разі сплати ПДВ та 5% доходу – в разі включення ПДВ до складу єдиного податку [1].

Із врахуванням цих останніх еволюційних змін у бюджетно-податковому законодавстві в напрямі бюджетної децентралізації до

складу місцевих податків і зборів відповідно до норм Податкового кодексу України [1] належать два місцевих податки та два місцевих збори, а саме:

1. Податок на майно, який акумулює в собі три різновиди:

1.1) транспортний податок;

1.2) плата за землю;

1.3) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

2. Єдиний податок.

3. Збір за місця для паркування транспортних засобів.

4. Туристичний збір.

Відповідно до Податкового кодексу України місцеві ради обов'язково установлюють єдиний податок, транспортний податок та плату за землю, а в межах повноважень, визначених кодексом, вирішують питання щодо встановлення окремих елементів податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки в частині визначення ставки податку і пільг щодо його сплати (зазвичай розміру неоподаткованої площі) та встановлення збору за місця для паркування транспортних засобів, туристичного збору [1].

Згідно з Бюджетним кодексом України всі надходження від місцевих податків і зборів зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування [5].

2. Оцінка фіскальної ролі місцевих податків і зборів

Аналіз фіскальної ролі місцевих податків і зборів у системі доходів місцевих бюджетів України доцільно розпочати зі встановлення динаміки основних узагальнюючих бюджетних показників, які характеризують тенденції формування фінансових ресурсів на місцевому рівні (рис. 1).

Проголошений стратегічний курс українською владою на бюджетну децентралізацію передбачив розширення складу доходів місцевих бюджетів, що відповідно зумовило зростання обсягу власних доходів місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) протягом 2016–2018 рр. на 92734,3 млн грн, або на 54,31% до позначки 263482,1 млн грн за підсумками 2018 р.

Відповідні тенденції простежуються і в динаміці інших узагальнюючих бюджетних показників на локальному рівні:

– загальний обсяг податкових надходжень протягом 2016–2018 рр. зріс на 85630,8 млн грн, або на 58,29%, що забезпечило формування за рахунок цього методу в 2018 р. 88,25% сукупних доходів місцевих бюджетів;

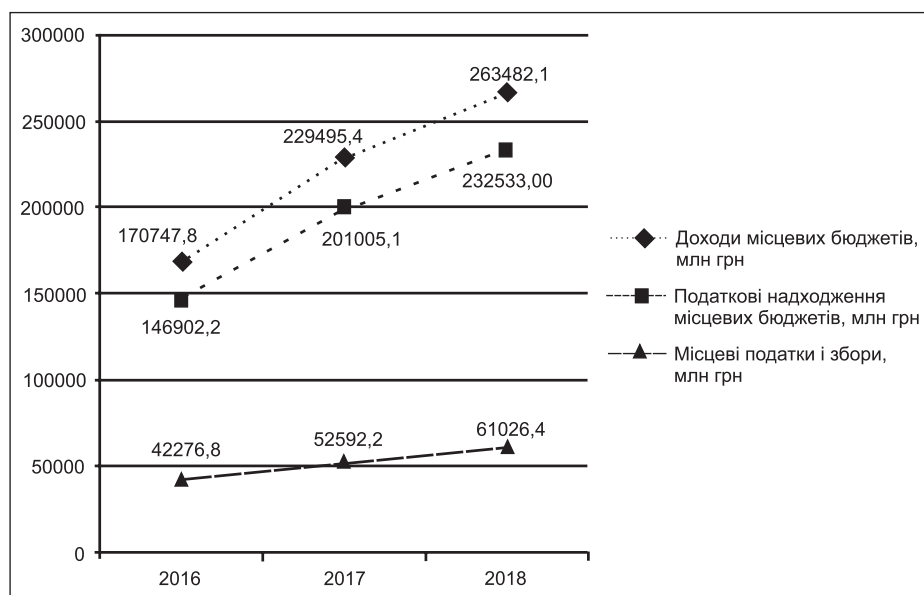

Рис. 1. Динаміка узагальнюючих бюджетних показників місцевих бюджетів України за 2016–2018 рр. (Розраховано та складено автором на основі [6; 7]).

– протягом досліджуваного періоду сукупний обсяг місцевих податків і зборів збільшився на 18749,7 млн грн, або на 44,35% і склав за підсумками 2018 р. 61026,5 млн грн. Це дало змогу забезпечити формування за рахунок цих видів обов'язкових платежів у 2018 р. 23,16% сукупних доходів місцевих бюджетів, що є позитивним явищем.

Враховуючи важливу фіскальну роль місцевих податків і зборів у системі власних доходів місцевих бюджетів України, дослідимо динаміку їх складу і структури у доходах місцевих бюджетів України за 2016–2018 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

Склад і структура місцевих податків та зборів у доходах місцевих бюджетів України за 2016–2018 роки

Доходи	2016 рік		2017 рік		2018 рік		Відхилення (+;-)			
	сума, млн грн	у % до підсумку	сума, млн грн	у % до підсумку	сума, млн грн	у % до підсумку	2018 р. від 2016 р.		2018 р. від 2017 р.	
							у сумі	у %	у сумі	у %
1. Податок на майно, всього, зокрема:	24989,4	14,64	29056,1	12,66	31272	11,87	6282,6	25,14	2215,9	7,63
1.1) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	1418,9	0,83	2425,7	1,06	3636	1,38	2217,1	156,25	1210,3	49,89
1.2) плата за землю	23323,7	13,66	26384,5	11,50	27321,1	10,37	3997,4	17,14	936,6	3,55
1.3) транспортний податок	246,8	0,14	245,9	0,11	314,9	0,12	68,1	27,59	69	28,06
2. Єдиний податок	17167,1	10,05	23388,3	10,19	29564	11,22	12396,9	72,21	6175,7	26,41
3. Збір за місця для паркування транспортних засобів	66,2	0,04	77,6	0,03	99,8	0,04	33,6	50,76	22,2	28,61
4. Туристичний збір	54,1	0,03	70,2	0,03	90,7	0,03	36,6	67,65	20,5	29,20
Всього місцевих податків і зборів	42276,8	24,76	52592,2	22,92	61026,5	23,16	18749,7	44,35	8434,3	16,04
Разом доходів	170747,8	100	229495,4	100	263482,1	100	92734,3	54,31	33986,7	14,81

Розраховано та складено автором на основі [6; 7].

Проведений аналіз складу і структури місцевих податків і зборів засвідчив, що найбільшим джерелом доходів місцевих бюджетів серед групи інструментів фіскалу є податок на майно, адже за рахунок нього сформовано у 2018 р. 11,87% власних доходів місцевих бюджетів.

У складі податку на майно визначальне фіскальне місце належить платі за землю, яка складається зі земельного податку і орендної плати за землю. Загальний обсяг надходжень від плати за землю до місцевих бюджетів у 2018 р. становить 27321,1 млн грн, що на 3997,4 млн грн, або на 17,14% більше відповідного показника 2016 р. Заразом простежується зниження частки плати за землю в доходах місцевих бюджетів із 13,66% у 2016 р. до 10,37% у 2018 р.

Динаміка надходжень податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, протягом 2016–2018 років в абсолютних показниках має прогресуючий характер (ріст становив 2,2 млрд грн), що суттєво підвищило його частку як бюджетоутворювального джерела з 0,83% у 2016 р. до 1,38% у 2018 р. Збільшення й обсягу надходжень податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, і його частки у доходах місцевих бюджетів України протягом досліджуваного періоду свідчить про посилення його фіскального значення та дає підстави для висновку, що цей вид обов'язкових платежів на користь держави дасть змогу в перспективі забезпечити лівову частку доходів бюджетів територіальних громад.

Відносно незначну фіскальну роль у середині групи майнових податків належить транспортному податку та водночас простежу-

ється скорочення його частки протягом 2016–2018 рр. на 0,02 відсоткових пункти. Незважаючи на незначний ріст в абсолютних показниках надходжень від транспортного податку протягом досліджуваного періоду на 68,1 млн грн, або на 27,59%, за рахунок нього в 2018 р. сформовано лише 0,12% власних доходів місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів).

Надходження до місцевих бюджетів від іншого виду місцевих податків – єдиного податку мають прогресуючий характер (ріст протягом 2016–2018 рр. становив 12396,9 млн грн, або 72,21%), що відповідно зумовило зростання його фіскальної ролі в доходах із 10,05% у 2016 р. до 11,22% у 2018 р. Порівняно з 2017 р. надходження єдиного податку збільшилися на 6175,7 млн грн, або на 26,41%, що зумовлено зростанням мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму для працездатних осіб, які є базою для розрахунку ставок цього податку.

Два місцевих збори не відіграють значної фіскальної ролі в доходах місцевих бюджетів, адже займають незначну частку в доходах місцевих бюджетів, яка складає відповідно 0,04% для збору за місця для паркування транспортних засобів та 0,03% для туристичного збору в 2018 р. та є стабільною протягом усього досліджуваного періоду. Це обумовлено тим, що дані збори є вибірковими і встановлюються лише окремими місцевими радами.

Узагальнена фіскальна роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів України характеризується даними табл. 2.

Таблиця 2

Динаміка показників фіскальної ролі місцевих податків і зборів за 2016–2018 рр.

Показники	Роки			Показники 2018 р. у% до	
	2016	2017 р.	2018 р.	2016 р.	2017 р.
1. Доходи місцевих бюджетів, млн грн	170747,8	229495,4	263482,1	154,31	114,81
2. Податкові надходження місцевих бюджетів, млн грн	146902,2	201005,1	232533,0	158,29	115,69
3. Місцеві податки і збори, млн грн	42276,8	52592,2	61026,5	144,35	116,04
4. ВВП, млн грн	2385367	2982920	3558706	149,19	119,30
5. Частка місцевих податків і зборів, %, у:					
5.1) податкових надходженнях місцевих бюджетів;	28,78	26,17	26,24	91,19	100,30
5.2) доходах місцевих бюджетів;	24,76	22,92	23,16	93,54	101,07
5.3) у ВВП.	1,77	1,76	1,71	96,76	97,26

Розраховано та складено автором на основі [6-9].

Як свідчать дані табл. 2 фіскальна роль місцевих податків і зборів у формуванні бюджетних ресурсів органів місцевого самоврядування є суттєвою – так, у 2018 р. за рахунок даних інструментів фіскалу сформовано 26,24% податкових надходженнях місцевих бюджетів та 23,16% власних доходів місцевих бюджетів, що дозволило забезпечити їх частку у ВВП на рівні 1,71%.

3. Напрями посилення фіскальної ролі місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів України

Незначне зниження показників фіскальної ефективності місцевих податків і зборів як складової податкових доходів місцевих бюджетів із 28,78% у 2016 р. до 26,24% у 2018 р. свідчать про те, що вони ще не вичерпали свого фіскального потенціалу.

Для посилення фіскальної ролі місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів України в контексті бюджетної децентралізації, вважаємо за доцільне реалізувати такі заходи:

1. Ріст обсягу доходів бюджетів місцевого самоврядування можна досягти внаслідок збільшення кількості місцевих податків і зборів. Водночас варто врахувати еволюцію даних видів фіскальних інструментів в Україні та практику їх функціонування. Так, необхідно обов'язково оцінювати фіскальний ефект від запровадження нових видів місцевих податків і зборів при мінімізації адміністративних витрат на їх стягнення. Право на встановлення переліку місцевих податків і зборів варто передати місцевим органам влади, яке ще більше посилить ефект бюджетної децентралізації. Щодо конкретних видів місцевих податків і зборів вважаємо за доцільне насамперед відновити стягнення податку на рекламу і ринкового збору, які до 2011 р. функціонували у складі системи місцевого оподаткування та запровадити нові види – місцеве акцизне оподаткування алкогольних напоїв, що реалізуються на розлив; додаткове опосередковане оподаткування імпортованих товарів на зразок податку з продажу імпортованих товарів; цільові збори на упорядкування парків, цвинтарів, утилізацію сміття і побутових відходів тощо.

2. Поряд із розширенням кількісного складу місцевих податків і зборів низку заходів варто запровадити і в якісній сфері, тобто удосконалити механізм їх функціонування шляхом коригування окремих елементів податку:

2.1) із метою запровадження принципу соціальної справедливості як складової регулюючої функції податків вважаємо за доцільне відкоригувати базу оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, а саме – оподатковувати не його площу, а ринкову вартість нерухомого майна;

2.2) з метою часткового вирішення проблеми засилля «старих» транспортних засобів на автошляхах України вважаємо за доцільне внести зміни в механізм функціонування транспортного податку – оподатковувати не лише транспортні засоби віком до 5 років, але і старші, встановивши податкову ставку залежно від об'єму їх двигуна [10];

2.3) позитивним моментом у посиленні фіскальної ролі туристичного збору є трансформації в механізмі його функціонування, починаючи з 1 січня 2019 р., які варто залишити без змін – диференціація ставок для внутрішнього туризму до 0,5% від розміру мінімальної заробітної плати на 1 січня звітного року та для зовнішнього туризму до 5% від розміру мінімальної заробітної плати на 1 січня звітного року. Тобто сума туристичного збору, який підлягає сплаті, тепер залежить не від вартості проживання, а від загальної кількості днів тимчасового розміщення у місцях проживання. Критика щодо цих змін є недоречною, адже право встановлювати ставки туристичного збору належить місцевим органам влади і вони мають можливість коригувати ставки збору залежно від категорії готелів чи інших місць тимчасового розміщення туристів, специфіки різних територій тощо.

3. Суттєво дасть змогу збільшити обсяг і частку місцевих податків і зборів у доходах місцевих бюджетів України переведення податку на доходи фізичних осіб із категорії загальнодержавних до місцевих податків і зборів [11].

Висновки

Суттєве зростання обсягу місцевих податків і зборів у 2016–2018 рр. підвищило їх фіскальну роль як бюджетоутворювального джерела. Водночас варто зазначити, що удосконалення механізму функціонування місцевих податків і зборів тенденційно пов'язується із розширенням прав фіскальної ініціативи на місцевому рівні управління як одного з напрямів бюджетної децентралізації.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 08.05.2019).
2. Про місцеві податки і збори: Декрет Кабінету Міністрів від 20.05.1993 р. № 56-93 (утратив чинність). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/56-93> (дата звернення 02.05.2019).
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо податкової реформи: Закон України від 28.12.2014 № 71-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/71-19> (дата звернення 02.05.2019).
4. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин: Закон України від 28.12.2014 № 79-VIII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/79-19/para2#n2> (дата звернення 02.05.2019).
5. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. Дата оновлення 11.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 08.05.2019).
6. Звіти про виконання місцевих бюджетів України за 2016–2018 рр. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richnij-zvit-pro-vikonannya> (дата звернення 02.05.2019).
7. Офіційна веб-сторінка Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 02.05.2019).
8. Валовий внутрішній продукт. URL: <http://index.minfin.com.ua/economy/gdp/> (дата звернення 02.05.2019).
9. Ціна держави. Бюджет України. URL: <http://cost.ua/budget/> (дата звернення 02.05.2019).
10. Аніловська Г. Я., Сорока Р. С. Проблеми формування податкових доходів місцевих бюджетів України. *Zeszyty naukowe PODKARPACIEJ SZKOŁY WYŻSZEJ im. bł. ks. Władysława Findysza w Jaśle. Zeszyt 14. Problemy społeczno-ekonomiczne i transportowe*. Jaśło: Podkarpacka szkoła wyższa im. bł. ks. Władysława Findysza w Jaśle, 2018. С. 128–139.
11. Grundprinzipien zur Reform des Wirtschaftssystems unter den Bedingungen der europäischen Integration / Hrsg. von Doktor der Wirtschaftswissenschaften Professor Yu. V. Pasichnyk [Autorenkollektiv: Yu. V. Pasichnyk, L. O. Shpak, A. O. Khodzhaian u.a.] kollektive Monographie Verlag SWG imex GmbH, Nürnberg, Deutschland, 2017. 421 p.

References

1. Podatkovyy kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 02.12.2010 r. № 2755-VI [The Tax Code of Ukraine: Law of Ukraine of 02.12.2010 № 2755-VI]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> [in Ukr.].
2. Pro mistsevi podatky i zbory: Dekret Kabinetu Ministriv vid 20.05.1993 r. № 56-93 (utratyv chynnist') [On Local Taxes and Dues: Ordinance № 56-93 of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated May 20, 1993 (repealed)]. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/56-93> [in Ukr.].
3. Pro vnesennya zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deyakykh zakoniv Ukrainy shchodo podatkovoyi reformy: Zakon Ukrainy vid 28.12.2014 № 71-VIII [On amendments to the Tax Code of Ukraine and certain laws of Ukraine regarding tax reform: Law of Ukraine of 28.12.2014 № 71-VIII]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/71-19> [in Ukr.].
4. Pro vnesennya zmin do Byudzhethoho kodeksu Ukrainy shchodo reformy mizhbyudzhethnykh vidnosyn: Zakon Ukrainy vid 28.12.2014 № 79-VIII [On amendments to the Budget Code of Ukraine on the reform of inter-budgetary relations: Law of Ukraine of 28.12.2014 № 79-VIII]. Retrieved from <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/79-19/para2#n2> [in Ukr.].
5. Byudzhethnyy kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 08.07.2010 № 2456-VI [Budget Code of Ukraine: Law of Ukraine of 08.07.2010 № 2456-VI]. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> [in Ukr.].
6. Zvity pro vykonannya mistsevykh byudzhethiv Ukrayiny za 2016–2018 rr. [Reports on the implementation of local budgets of Ukraine for 2016–2018]. Retrieved from <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richnij-zvit-pro-vikonannya> [in Ukr.].
7. Oficiyna veb-storinka Derzhavnoyi sluzhby statystyky Ukrainy [Official website of the State Statistics Service of Ukraine]. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukr.].
8. Valovyy vnutrishniy produkt [Gross domestic product]. Retrieved from <http://index.minfin.com.ua/economy/gdp/> [in Ukr.].
9. Tsina derzhavy. Byudzheth Ukrayiny. [The price of the state. Budget of Ukraine.]. Retrieved from <http://cost.ua/budget/> [in Ukr.].
10. Anilovska, H. Y., & Soroka, R. S. (2018). Problemy formuvannya podatkovykh dokhodiv mistsevykh byudzhethiv Ukrayiny [Problems of formation of tax revenues of local budgets of Ukraine]. *Zeszyty naukowe*

PODKARPACKIEJ SZKOŁY WYŻSZEJ im. bl. ks. Władysława Findysza w Jasle (Scientific notebooks of the PODKARPACKIEJ HIGHER SCHOOL Bl. Władysław Findys in Jasło), 14, 128–139 [in Ukr.].

11. Pasichnyk, YU. V., Shpak, L. O., & Khodzhayan, A. O. (2017) Kontseptual'ni zasady reformuvannya ekonomichnoyi systemy v umovakh yevro intehratsiyi [Conceptual principles for the reform of the economic system in the conditions of Euro integration]. Nuremberg, Germany [in Ger.].

*Стаття: надійшла до редакції 04.06.2019
прийнята до друку 21.06.2019*

*The article: is received 04.06.2019
is accepted 21.06.2019*